

De Langhe Advocaten

Potentiële impact van gewijzigde omstandigheden op uw contracten

Zoals reeds aangehaald in de vorige editie, is de invoering van de “imprevisieeler” een van de meest opvallende vernieuwingen in het verbintenissenrecht. Gewijzigde omstandigheden kunnen voortaan een belangrijke impact hebben op de contracten die u na 1 januari 2023 afsluit. In dit artikel gaan wij dieper in op de voorwaarden en praktische toepassing hiervan.

Wettelijke verankering van de imprevisieeler

Als u een contract sluit, bent u daar in principe door gebonden (“*pacta sunt servanda*”). Als u een verbintenis niet nakomt, kan er u contractbreuk verweten worden, met alle mogelijke sancties van dien. Gewijzigde omstandigheden (bijv. Covid-19, de Brexit, de oorlog in Oekraïne, hyperinflatie) kunnen nochtans een grote impact hebben en het contractuele evenwicht dat bestond ten tijde van de contractsluiting, grondig verstoren. Zolang de nakoming van een concrete verbintenis hierdoor niet volledig onmogelijk is geworden, kan u dit echter niet als overmacht invoeren en bent u dus niet bevrijd. Mogelijk kan u dan wel de nieuwe imprevisieeler invoeren. Deze stelt dat contracten kunnen worden heronderhandeld of aangepast indien nieuwe omstandigheden de nakoming ervan beduidend moeilijker hebben gemaakt. Onder het oude recht werd dit niet voorzien in het Burgerlijk Wetboek en evenmin aanvaard door het Hof van Cassatie, maar in navolging van buurlanden zoals Frankrijk en Duitsland, krijgt deze bijkomende uitzondering op de bindende kracht van contracten nu dus ook in België een plaats in het wetboek.

Eerste stap: heronderhandeling tussen partijen

Bij contracten gesloten sinds 1 januari 2023 kan u aan uw medecontract vragen om het contract opnieuw te onderhandelen indien aan alle volgende voorwaarden is voldaan: (1) een verandering van omstandigheden maakt de uitvoering van uw contract buitensporig

bezwarend, in die mate dat de uitvoering ervan redelijkerwijze niet langer kan worden geëist, (2) deze verandering was onvoorzienbaar bij de contractsluiting, (3) deze verandering is u niet toerekenbaar, (4) u heeft dit risico niet voor uw rekening genomen én (5) de wet noch het contract sluiten die mogelijkheid uit. Gedurende de onderhandelingsfase dient u uw verbintenissen wel nog na te komen.

Tweede stap: wijziging of beëindiging door de rechter

Indien dit verzoek wordt afgewezen of de heronderhandeling lukt niet binnen een redelijke termijn, dan kan u zich tot de rechter wenden. Deze kan ofwel (1) het contract wijzigen, om dit in overeenstemming te brengen met wat de partijen redelijkerwijze zouden zijn overeengekomen bij de contractsluiting indien zij met de gewijzigde omstandigheden rekening hadden gehouden, ofwel (2) het contract geheel of gedeeltelijk beëindigen op een datum die niet eerder mag vallen dan de gewijzigde omstandigheden.

Aanvullend recht

De imprevisieeler is “aanvullend” recht; men mag er dus contractueel van afwijken. Toch zal haar intrede een mentaliteitswijziging teweegbrengen. Voor oude contracten was de toepassing ervan immers slechts uitzonderlijk aan de orde (nl. bij overheidsopdrachten of indien expliciet contractueel voorzien), terwijl zij in contracten die u vanaf 1 januari 2023 afsluit het standaard wettelijk uitgangspunt vormt. Het aanvullend karakter ervan biedt contractspartijen verschillende mogelijkheden. In de eerste plaats kan u de *default*-regeling modaliseren door bijvoorbeeld een heronderhandelingstermijn vast te leggen, een (al dan niet limitatieve) lijst van criteria op te nemen, enz. Daarnaast kan u de toepassing ervan vergemakkelijken (bijv. geen voorafgaande heronderhandelingsplicht) of verstrengen (bijv. enkel beëindiging van het contract, geen aanpassing). Ten slotte kan u de imprevisieeler ook volledig

uitsluiten. In dit laatste geval is waakzaamheid vereist: dit is een mes dat langs twee kanten kan snijden en men moet steeds rekening houden met het verbod van rechtsmisbruik en het verbod van kennelijk onevenwichtige bedingen. Het is dan ook aangewezen om bij het opstellen van nieuwe contracten aandacht te besteden aan de toepassing en gevolgen van de imprevisieeler en desgevallend juridische hulp in te schakelen.

Wibo Van Poeck en Bruno Thoen
De Langhe Advocaten

DeLanghe
advocaten - attorneys

tax - M&A - governance
finance - commercial

- 📍 Henri Lebbestraat 109
B-8790 Waregem
☎ +32 (0) 56 62 50 00
- 📍 3Square Village - Rijvisschestraat 124
B-9052 Gent
☎ +32 (0) 9 277 04 54
- 📍 Koningstraat 71
B-1000 Brussel
☎ +32 (0) 2 880 35 35
- ✉ contact@de-langhe.be
🌐 www.de-langhe.be